

Gjykata Permanente e Arbitrazhit

- GJPA- krijuar nga Konventat e Hages (1899/1907)
- 119 Shtete Anetare- Shqiperia 2011

Gjykata Permanente e Arbitrazhit

- Nuk eshte gjykate ne kuptimin tradicional, por ofron nje kuader permanent ligjor dhe burokratik ne sherbim te proceseve te arbitrazhit nga tribunalet e ngritura per zgjidhjen e MosM specifike.
- Tre organe kryesore:
 - Byroja nderkombetare/Sekretariati- Sherben si regjister per tribunalet e arbitrazhit qe ngrihen per zgjidhjen e mosmarreveshjeve ne baza ad hoc.
 - Keshilli Permanent i Arbitrazhit: Kontroll Administrativ mbi byrone dhe perbehet nga perfaqesuesit diplomatike te SHA ne Hage dhe Ministri i Jashtem Hollandez
 - Paneli i Arbitrave: 'struktura' e vetme qe 'arbitron'
 - Rregulla te detajuara per arbitrazhin ne Konventen e Hages 1907

Gjykata Permanente e Arbitrazhit

- Aktive nga 1902 por ulje te numrit te ceshtjeve me krijimin e Gjykates Permanente se Drejtesise dhe me pas GJND.
- Propozime per rishikim te rolit GJPA
 - 1990- Byroja Nderkombetare- angazhim per rregulla procedurale per te nxitur perdorimin e infrastruktures se saj (faciliteteve)
 - Perfshirja e Arbitrazhit te Perzier (Arbitrazhi Mix)
 - 1992- Rregulla procedurale opsionale mbeshtetur ne UNCITRAL= flexibilitet per palet
 - 2012- rregullat te reja

GJPA

- GJPA luan rol te rendesishem per emerimet e gjyqtareve te GJND.
- Sekretari i Pergjithshem i GJPA luan rolin e Autoritetit Emerues per arbitrazhin ne kuader te rregullave te UNCITRAL kur palet nuk bien dakort per arbitrat. *
- Ofron staf dhe facilitete per tribunalet e arbitrazhit qe formohen jashte rregullave te Konventave te Hages.
- Sekretari i Pergjithshem shpesh funksion emerues per arbitrat e tribunaleve (Tribunali Iran- SHBA)
 - Shembull: Staf dhe akomodim per tribunalin ne lidhje me Aeroportin e Heathrow (1989-1992)

GJPA

- Disa nga ceshtjet e zhvilluar ne GJPA nga 1902-1928
- [Island of Palmas \(or Miangas\) \(United States/Netherlands\) \(1928\)](#)
- [Norwegian Claims Case \(United States/Norway\) \(1922\)](#)
- [Island of Timor \(The Netherlands/Portugal\) \(1914\)](#)
- [French Postal Vessel "Manouba" \(France/Italy\) \(1913\)](#)
- [The "Carthage" \(France/Italy\) \(1913\)](#)
- [Russian Claim for Indemnities \(Russia/Turkey\) \(1912\)](#)
- [Canevaro Claim \(Italy/Peru\) \(1912\)](#)
- [Arrest and Restoration of Savarkar \(France/Great Britain\) \(1911\)](#)
- [The Orinoco Steamship Company \(Venezuela/United States\) \(1910\)](#)
- [North Atlantic Coast Fisheries \(United States/Great Britain\) \(1910\)](#)
- [The Grisbådarna Case \(Norway/Sweden\) \(1909\)](#)
- [Deserters of Casablanca \(France/Germany\) \(1909\)](#)
- [Muscat Dhows \(France/Great Britain\) \(1905\)](#)
- [Japanese House Tax \(Japan/Germany, France and Great Britain\) \(1905\)](#)
- [Preferential Treatment of Claims of Blockading Powers Against Venezuela \(1904\)](#)
- [The Pious Fund of the Californias \(USA/Mexico\) \(1902\)](#)

GJPA

- [\[2015-42\] Arbitration under the Timor Sea Treaty \(Timor-Leste v. Australia\)](#)
- [\[2014-07\] The Duzgit Integrity Arbitration \(Malta v. São Tomé and Príncipe\)](#)
- [\[2014-02\] The Arctic Sunrise Arbitration \(Netherlands v. Russia\)](#)
- [\[2013-30\] The Atlanto-Scandian Herring Arbitration \(The Kingdom of Denmark in respect of the Faroe Islands v. The European Union\)](#)
- [\[2013-19\] The South China Sea Arbitration \(The Republic of Philippines v. The People's Republic of China\)](#)
- [\[2013-16\] Arbitration under the Timor Sea Treaty \(Timor-Leste v. Australia\)](#)
- [\[2013-11\] The ARA Libertad Arbitration \(Argentina v. Ghana\)](#)
- [\[2012-05\] The Republic of Ecuador v. The United States of America](#)
- [\[2012-04\] Arbitration Between the Republic of Croatia and the Republic of Slovenia](#)
- [\[2012-01\] Railway Land Arbitration \(Malaysia/Singapore\)](#)
- [\[2011-03\] Chagos Marine Protected Area Arbitration \(Mauritius v. United Kingdom\)](#)
- [\[2011-01\] Indus Waters Kishenganga Arbitration \(Pakistan v. India\)](#)
- [\[2010-16\] Bay of Bengal Maritime Boundary Arbitration between Bangladesh and India](#)
- [\[2004-05\] Land Reclamation by Singapore in and around the Straits of Johor \(Malaysia v. Singapore\)](#)
- [\[2004-04\] Guyana v. Suriname](#)
- [\[2004-02\] Barbados v. Trinidad and Tobago](#)
- [\[2003-02\] Iron Rhine Arbitration \(Belgium/Netherlands\)](#)
- [\[2002-01\] MOX Plant Case \(Ireland v. United Kingdom\)](#)
- [\[2001-03\] Ireland v. United Kingdom \(OSPAR Arbitration\)](#)
- [\[2001-02\] Eritrea-Ethiopia Claims Commission](#)
- [\[2001-01\] Eritrea-Ethiopia Boundary Commission](#)
- [\[2000-02\] The Rhine Chlorides Arbitration concerning the Auditing of Accounts \(The Netherlands/France\)](#)
- [\[1996-04\] Eritrea/Yemen - Sovereignty and Maritime Delimitation in the Red Sea](#)

GJPA

Arbitrazhi nderkombetar tregtar

- Nga arbitrazhi me pale vetem shtetet, u kaluan gradualisht ne arbitrazhin mix, qe zgjidh mosmarreshjet midis shteteve dhe kompanive/personave private.
- Shtim i forumeve ku individit del si pale: rezultat i marreshjeve/Traktateve/Konventave paraprake
 - Karta e Energjise Evropiane; Konventa e Detit- arbitrazh nderkombetar tregtar; Iran-SHBA; ICSID
- Aktualisht metoda me e perhapur ne zgjidhjen e Mosmarreshjeve Nderkombetare.
- Shtojce natyrale e praktikave informale te tregtareve, qe drejtoheshin nje pale te trete (tregtar tjeter) per zgjidhje te MosM mes tyre.

Arbitrazhi nderkombetar i perzier

- Mosmarreshjet tregtare midis:
 - shteteve dhe kompanive te huaja.
 - Investitoreve dhe shteteve ku investojne.
- Tribunali ve ne kushte te ndershme kompanine dhe shtetin.
- Dominon procesin per ZMosMN duke lene ne hije mbrojtjen diplomatike.

Arbitrazhi Nderkombetar

- Rregullat ad hoc per arbitrazhin jo sh. te pershtatshme se krijojne probleme per fillimin e procesit si te tille sepse shpenzohet kohe dhe mund te lindin mosmarreveshje per rregullat qe do te zbatohen.
- Gradualisht fillon kristalizimi i rregullave te arbitrazhit te paracaktuara te cilave palet mund tu drejtohen menjehere kur ka nje MosM, pa pasur nevojë per negociata te metejshme.

Arbitrazhi Nderkombetar

- Rregulla te para-percaktuara per arbitrazh nderkombetar sipas :
 - ICC- Dhoma Nderkombetare e Tregtise.
 - Rregullat e UNCITRAL
 - ICSID

Dhoma Nderkombetare e Tregtise: ICC

- Dhoma u themelua ne 1919- Paris
 - Dy institucione permanente ne kuader te ICC:
 - Gjykata Nderkombetare e Arbitrazhit: 1923
 - Sekretariati
 - Sekretari i pergjithshem
 - Rol asistues ndaj gjykates
- Selia qendore: Paris

Arbitrazhi ne ICC

- Kush mund ti drejtohet?
 - **Kompanite, shtetet, ente/agjensi publike, organizata nderkombetare, kompani private/individ.**
- **Anetaresia ne ICC nuk eshte kusht per zhvillimin e nje procesi arbitrazhi ne kuader te ICC.**

Dhoma Nderkombetare e Tregtise: ICC

- Gjykata Nderkombetare e Arbitrazhit ne ICC:
 - Siguron qe zbatohen rregullat e ICC per Pajtimin dhe Arbitrazhin ne proceset e realizuara ne ICC.
 - Anetaret: Caktohen nga Komitetet Kombetare

Arbitrazhi nderkombetar ICC

- Palet mund te bien dakort per Arbitrazh ne kuader te ICC duke parashikuar nje klauzole standarte:
 - *Mosmarreveshjet qe mund te lindin midis paleve do te zgjidhen me ane te rregullave te arbitrazhit te ICC nga nje apo disa arbitra te caktuar ne perputhje me rregullat e ICC.*

ICC

- Procedura ne rast mosmarreveshje:
 - Secila pale ben kerkese tek Sekretariati per fillimin e procesit te pajtimit ose arbitrazhit.
 - Pajtimi opsional- vetem nese te dyja palet bien dakort.
 - Pajtimi qe nuk ka sukses ne zgjidhjen e MosM mund te shoqerohet me nje proces arbitrazhi te detyrueshem vetem nese palet kane rene dakort.

Procedurat per arbitrazhin ne ICC

- Kerkesa: detaje lidhur me palet, objekti i mosmarreveshjes, dokumentacioni per te percaktuar rrethanat e ceshtjes.
- 30 dite kohe pergjigje nga pala mbrojtese per: mbrojtje, kerkesa te tjera, apo kundersiztim i juridiksionit te ICC.

ICC

- Nese nuk bie dakort pala tjeter per juridiksionin e ICC per arbitrazh- ICC vendos nese ekziston *prima facie* nje marreveshje e vlefshme per arbitrazh.
- Nese nuk ka juridiksion prima facie - informohet kerkuesi per mungese juridiksioni.
- Pergjigja negative nuk e ndalon kerkuesin te beje kerkese ne nje kohe tjeter.
- Vijohtet nese ka baza arbitrazhi, pa paragjykim per meritat e ceshtjes apo per gjykimin te thelluar te juridiksionit.

ICC

- Kerkuesi specifikon numrin dhe emrat e arbitrave ne kerkesen fillestare.
- Gjykata e ICC zgjedh nje arbiter nese palet nuk bien dakort, pervec rasteve kur mendon se tribunali duhet te perbehet nga 3 anetare.
- Palet mund te bien dakort me arbitrazhin me 1 anetar ose me 3 anetare.
- Nese bien dakort per arbitrazhin me 3 anetare- secila pale zgjedh nga 1 arbiter dhe Gjykata zgjedh arbitrin e trete.

ICC

- ICC zgjedh arbitrat pas konsultimit me Komitetet Kombetare.
- Nese palet nuk bien dakort per vendin e tribunalit te arbitrazhin, vendos ICC.

ICC- Procedurat

- Brenda 2 muajve nga marrja e kerkeses dhe pergjigjja e mbrojtesit, tribunali i ICC percakton termat e references qe:
 - Specifikojne palet
 - Permbledhin pretendimet
 - Percaktojne ceshtjet per t'u trajtuar
 - Percaktojne rregullat procedurale nese bien dakort per te dale jashte kuadrit te rregullave te ICC ose referohen ne dispozitat/rregullat e ICC.

ICC

- Marreveshja e qarte mbi objektivin specifik te arbitrazhit ne kete faze menjanon veshtiresite gjate procesit te arbitrazhit.
- Dokumenti nenshkruhet nga Tribunali dhe palet dhe i dergo het ICC.
- Nese nje nga palet refuzon te marre pjese ne hartimin e termave te references, ICC mund ti miratoje termat per sa kohe sigurohet se tribunali ka juridiksion prima facie.
- Tribunali ka te drejte te vazhdoje nese nje pale mungon pa arsye.

ICC

- Tribunali nuk i jep direkt vendimin paleve.
- Gjykata Nderkombetare e Arbitrazhit ne ICC shqyrton vendimin me qellim qe te evitohet cdo pengese ne zbatimin e vendimit nga palet.
 - Gjykata mund te vendose per modifikime lidhur me formen e vendimit dhe pa ndikuar ne lirine e vendimit te tribunalit te arbitrazhit, mund te terheqe vemendjen per pika qe kane lidhje me substancen. Asnje vendim nuk do te jepet nga Tribunali nese nuk miratohet nga Gjykata lidhur me formen e tij. ‘Neni 30 i Rregullave te Arbitrazhit-2012’.

Pse shqetesim lidhur me formen?

- Ligjet vendase mund te percaktojne kushte per formen e vendimit te arbitrazhit, per zbatimin ne praktike:
 - Emri. Adresa, e te gjitha arbitrave dhe paleve
 - Vendqendrimi i paleve, keshilltareve,
 - Nenshkrim nga te gjitha anetaret e tribunalit jo vetem nga kryetari.
- Qellimi i nderhyrjes se Gjykates eshte qe te siguroje qe nje vendim eshte ne perputhje me rregullat, me qellim qe te mos kete pengesa per zbatimin e tij ne praktike.

Vendimi

- Vendimi merret nga tribunali: 6 muaj nga dita e nenshkrimtit te termave te references nga palet ose arbitrat.
- Ose 6 muaj nga data e nenshkrimtit te termave te references nga Sekretariati dhe Gjykata e Arbitrazhit.
- Palet mund te bien dakort per afate te tjera.

Vendimi: Ndryshime/Apel?

- Korrigjime gabimesh ortografike brenda 30 diteve nga Tribunali me iniciativen e tij.
- Kerkese per korrigjime apo interpretim nga palet brenda 30 diteve nga marrja e vendimit.
- 30 dite pala tjeter per te bere komente lidhur me kerkesen e pales qe ka kerkuar korigjimin/interpretimin.
- 30 dite nga skadimi i afatit per pergjigje nga pala tjeter- tribunali vendos dhe i ve ne dispozicion Gjykates vendimin.
- Vendimi i korrigjimit- Shtojce e Vendimit Fillestar.

Arbitrazhi ne ICC

- Pagese paraprake ne momentin kur dergohet kerkesa per te mbuluar shpenzimet deri ne percaktimin e Termave te References.
- Kosto per shpenzimet e arbitrave, kostot e ICC
- Parapagesa ne shuma te barabarta nga dy palet.
- Nese nuk kryhet pagesa ne avance, pezullohet puna, lihet nje afat jo me pak se 15 dite per te bere pagesen.
- Nese nuk realizohet pagesa, pretendimi konsiderohet i terhequr.
- Kostot- rillogariten ne vendimin perfundimtar

Vendimi

- Palet zakonisht e zbatojne vullnetarisht.
- Ne te kundert- Zbatohet Konveta e New Yorkut per karakterin detyrues te vendimeve te huaja te arbitrazhit (1958) e cila ka rreth 145 Shtete Anetare.

Arbitrazhi ne kuader te UNCITRAL

- Komisioni i Kombeve te Bashkuara per te Drejten Tregtare Nderkombetare
- 1966- Fillon detyren per te harmonizuar dhe unifikuat ligjet e tregtise nderkombetare.
- Kerkese per rregulla arbitrazhi ne rast te tribunaleve ad hoc, jashte ICC, GJPA etj
- Rregullat u miratuan ne 1977.
- Rregulla neutrale per efektivitetin dhe zbatueshmerine e vendimeve te arbitrazhit.
- Te zbatueshme per shtetet pavaresisht rajonit dhe kontekstit politik.

UNCITRAL

- U testuan ne praktike ne disa zyra arbitrazhi rajonale.
- Ngjashmeri me arbitrazhin ne kuader te ICC- Rregullat e UNCITRAL-it parashikojne detaje ne lidhje me elemente procedurale.
- Ndryshon me arbitrazhin ne ICC se nuk ka institucione permanente per rishikim te vendimit te arbitrazhit.

Rregullat e UNCITRAL-it

- Procesi fillon nga informimi qe kerkuesi i ben pales tjeter, ku percakton ne vija te pergjithshme detajet lidhur me ceshtjen.
- Nese palet nuk bien dakort per arbitrazhin apo per arbitrat, aplikojne tek Sekretari i Pergjithshem i Gjykates Permanente te Arbitrazhit.

UNCITRAL

- Sekretari i Pergjithshem i Gjykates Permanente te Arbitrazhit cakton autoritetin emerues, ne rast se palet nuk bien dakort.
- Kundershtimi i arbitrave apo heqja e arbitrave tek autoriteti emerues.
- Tribunali vendos vete per vendin dhe gjuhen, por UNCITRAL parashikon detyrimin per te trajtuar palet ne menyre te barabarte dhe mundesi per te prezantuar ceshtjen e tyre.
- Palet mund te zgjedhin ligjin e zbatueshem- por nese nuk bien dakort, tribunali do te vendose per ligjin.

UNCITRAL

- Ligji model per arbitrazhin nderkombetar tregtar (rishikuar ne 2006), sherben si model per legjislacionin kombetar te shume vendeve.
- Synimi: harmonizimi i rregullave te arbitrazhit te UNCITRAL me Konventen e New Yorkut per njohjen dhe zbatimin e vendimeve te arbitrazhit te huaj, 1958.
- Parashikon se: *per ceshtjet qe mbulohen nga ky ligj, gjykatat kombetare duhet te refuzojne procesin e shqyrtimit, dhe ti drejtojne palet drejt arbitrazhit.*

Konventa e New Yorkut per vendimet e Arbitrazhit 1958

- Palet bien dakort per zbatimin e vendimeve te arbitrazhit.
- Gjykatat e brendshme heqin dore nga shqyrtimi i ceshtjeve objekt arbitrazhi
- Percakton kushtet e anulimit apo mosnjohjes se vendimit:
 - Pamundesia e pales, procesi nuk është paanshëm dhe i ndershëm, mungesa e juridikisionit nga tribunali, shkelje ne konstituimin e tribunalit apo gjate procesit; ceshtja jo e arbitrueshme; vendimi bie ndesh me politikat publike te shtetit.

Konventa e New York-ut 1958

- Rregulla te thjeshtesuara per njohje dhe zbatim te arbitrazhit:
 - Dorezimi i kopjes se njehsuar te vendimit, para gjykates ku kerkohet ekzekutimi i tij, shoqerohet me njohje automatike te vendimit, pervec kur pala kerkon mos-ekzekutimin sepse ekzistojne kushtet per nje proces per anulimin e vendimit.

Arbitrazhi Mix/i Perzier

- Rritja e shpejte e institucionit te Arbitrazhit te perzier: midis shteteve nga nje ane dhe enteve jo-shteterore psh korporatat apo individet nga ana tjeter.
 - ICSID- Qendra nderkombetare per zgjidhjen e mosmarreshjeve te investimeve

International Center for Settlement of International Disputes=ICSID

- Banka boterore iniciatore per krijimin e ICSID në 1964:
 - Hartimi i nje konvente qe te 'krijoje lehtesira dhe te percaktoje procedurat per zgjidhjen e mosmarreshjeve te investimeve midis shteteve kontraktore dhe shtetasve te shteteve te tjera me ane te pajtimit dhe arbitrazhit'.
- Drafti: Konventa e Washingtonit per zgjidhjen e MosM midis shteteve dhe shtetasve te shteteve te tjera (Konventa ICSID).

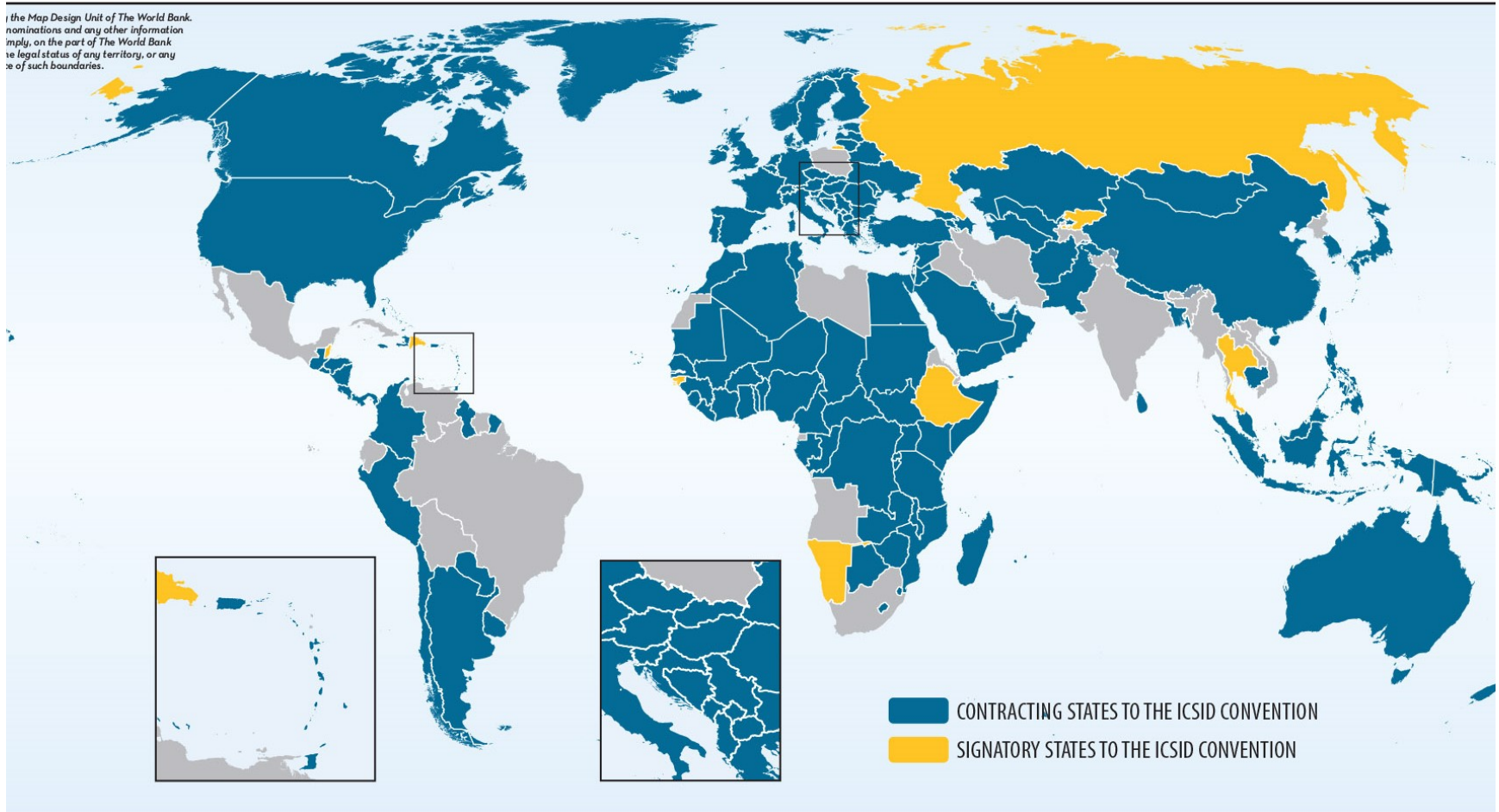
ICSID

- Synimi: forcimi i partneritetit midis shteteve ne kuader te zhvillimit ekonomik.
- Promovimi i levizjes se kapitalit ne vendet qe kane nevojë dhe kane interes duke menjanuar friken e shpronesimit arbitrar dhe pa kompensim.
- Konventa e ICSID-balance midis interesave te investitoreve dhe shteteve pritese.
- Proces/mekanizem i shkeputur nga legjislacioni kombetar dhe i detyrueshem per palet.

ICSID

- Rregulla te përcaktuara paraprakisht- qe evitojnë nevojën për një proces të gjatë negociimi rregullash pas lindjes së MosMN.
- Konventa ICSID- ratifikuar nga 160 vende.
- Parashikon procedurat që ndiqen në procesin e arbitrazhit dhe natyrën e vendimit.

Vendet qe njohin konventen e ICSID

ICSID- Organet

- Kuadri ku ndodh procesi i abitrazhit dhe pajtimit por jo institucion/tribunal/organ ne vetvete.
- Selia: Banka Boterore- Washington.
 - Keshilli administrativ udhehiqet nga Presidenti i BB.
 - Sekretariat
 - Panel arbitrash me *‘karakter te larte moral dhe kompetence te njohur ne fushen e ligjit, industrise dhe finances tek te cilet mund te mbeshtetesh per te ushtruar nje gjykim te pavarur’*.

Juridiksioni

- *MosM ligjore rezultat i nje investimi, midis nje shteti anetar dhe nje shtetasi te nje vendi tjeter anetar, per te cilen palet ne MosM bien dakort me shkrim qe zgjidhin tek ICSID.*
- *Kur palet kane dhene pelqimin, asnje prej tyre nuk mund te heqe dore ne menyre unilaterale.*

Juridiksioni

- Kriteret:

1. Ceshtje ligjore e lidhur me investimet.
2. Midis nje shteti anetar dhe shtetasit te nje vendi tjeter anetar.
3. Shtetet te kene pranuar Konventen e ICSID.
4. Pranim i qarte i juridiksionit dhe procedurave nga palet.

Juridiksioni

- ICSID additional facility: Procesi shtese lehtesues i ICSID: perfshin MosM kur vetem nje pale eshte shtet anetar.
- Kur MosM nuk eshte rezultat i investimeve
- Per ceshtjet specifike te lidhura me hetim faktesh.

Juridiksioni i ICSID

- Ratifikimi i Konventes
 - Ratifikimi mund te jete me rezerva, ku palet mund te parashikojne edhe natyren e ceshtjeve qe mund te jene ose jo subjekt i shqyrtimit nga ICSID.

Juridiksioni

- Ratifikimi i Konventes
 - Ratifikimi mund të jete me rezerva, ku palet mund të parashikojnë edhe natyrën e ceshtjeve që mund të jënë ose jo subjekt i shqyrtimit nga ICSID.
- Pranimi me shkrim që palet do ta cojnë MosM tek ICSID për zgjidhje.
- Jo forme specifike të shprehjes së pelqimit të paleve. Mund të gjendet në:
 - Marreveshje koncesionare
 - Në traktatin bilateral midis shteteve për ceshtjet e investimeve.

Palet ne ICSID

- Shtetesia e kompanise?
 - Shtetesia e nje shteti anetar pervec shtetit qe eshte pale ne MosMv, ne diten qe palet rane dakort ta cojne ceshtjen per pajtim ose arbitrazh.
- Perkufizimi i shteteseise, i lidhur me legjislacionin e vendit kundrejt te cilit ka pretendime.

Shtetesia?

- Problemi ne lidhje me kompanite qe kane shtetesine e shtetit pale ne MosM, per shkak te detyrimit per regjistrim ne vendin e investimit, pavaresisht se kompania ne thelb eshte nje kompani e huaj.
 - **Klauzola e kontrollit te huaj** lejon qe, ne nje mosmarreveshje, te trajtohet si nje kompani e huaj, nje kompani e inkorporuar nga investitori ne nje shtet prites si nje mjet qe ben te mundur investimin por qe vazhdon te kontrollohet nga investitori si: *shtetas i nje Shteti Kontraktor i ndryshem nga shteti ku behet investimi.*

Tribunali Iran SHBA

- Tribunali i qendrueshem me aktiv dhe i suksesshem ne zgjidhjen e mosmarreveshjeve : 4000 ceshtje.
- Marreveshje midis SHBA- Iran per zgjidhjen e MosM.
- Kushtet:
 - SHBA do te rregulloje poziten financiare te Iranit duke e cuar ne situaten e para lindjes se konfliktit.
 - Secili shtet do te ndaloje proceset gjyqsore kunder shtetit dhe shtetasve te vendit tjeter per t'i cuar ne arbitrazh te detyrueshem.
 - SHBA do te anulojë vendimet gjyqsore lidhur me ngrirjen e aseteve, do te ndaloje cdo proces te filluar.

Tribunali Iran-SHBA

- Asetet e ngrira – u derguan ne Banken Qendrore hollandeze pasi Algjeria certifikoi lirimin e pengjeve.
- 1 Billion Dollare u mbajten nga Banka si Garanci.
- Nese shuma bie nen 500 milion, Irani do te ri-furnizoje Banken.
- SHBA- detyrim per te hequr sanksionet dhe per te terhequr te gjitha pretendimet/kerkesat e filluara perpara ICJ.

Tribuali: IRAN-SHBA

SHBA ka marre persiper te ndaloje cdo proces ndaj Iranit ne gjykatat e brendshme per t'u cuar ne Tribunal.

SHBA merr persiper te mos nderhyje ne punet e brendshme te Iranit

Deklarata parashikon se: cdo mosmarreveshje ne lidhje me Marreveshjen e Algjerise* do te zgjidhet nga tribunali.

Tribunali Iran-SHBA

- Juridiksioni: ceshtjet qe ngrihen nga shtetasit e SHBA kunder Iranit dhe nga Shtetasit e Iranit kunder SHBA, si edhe mosmarreveshjet midis vete shteteve.
- Selia- Hage

Tribunali

- 9 anetare- 3 zgjidhen nga Irani, 3 zgjidhen nga SHBA dhe 3 qe zgjidhen nga 6 anetaret e tjere.
- Sekretari i Pergjithshem i Gjykates Permanente te Arbitrazhit emerui autoritetin emerues: Kryetari i Gjykates Supreme Hollandeze.
- Tribunali punon ne dhoma te vogla 3 anetaresh.

Rregullat procedurale

- Version i modifikuar i rregullave te Arbitrazhit te UNCITRAL. Modifikimet kishin lidhje me natyren e qendruesme te tribunalit, perkunder rregullave ad hoc.
- Vendimet te detyrueshme.

Tribunali Iran-SHBA

- Rregullat per dergimin e materialeve perfshijne karakteristika te arbitrazhit ndermjet shteteve dhe atij nderkombetar tregtar midis paleve private.
- Shtetet dhe personat private kane te njejtin status juridik perpara tribunalit.

Llojet e pretendimeve

- 1. Pretendime nga shtetasit e SHBA kunder Iranit dhe nga shtetasit Iraniane kunder SHBA.
- Pretendime zyrtare nga SHBA dhe Irani kunder njeri tjetrit lidhur me marreveshje kontraktuale midis tyre per blerjen dhe shitjen e mallrave dhe sherbimeve.
- Ceshtje lidhur me interpretimin dhe realizimin e detyrimeve te parashikuara ne Deklaraten e Pergjithshme te Algjerise (Algerian Accords).

Pretendimet e Shtetasve

- Pretendimet duhet te kene lidhje me borxhe, kontrata, shpronesime dhe masa te tjera qe ndikojne ne te drejten e prones.
 - Pretendimet per demet e shkaktuara nga ngjarjet deri ne janar 1981.
 - Palet mund te dorezonin pretendimet e tyre ne tribunal deri ne 19 Janar 1982.

Pretendime te perjashtuara

- U perjashtuan ceshtjet lidhur me:
 - Kapjen dhe ndalimin e 52 shtetasve amerikane.
 - Demet ndaj prones se SHBA apo te shtetasve te SHBA brenda Ambasadës ne Teheran pas 1979.
 - Demet per shtetasit e SHBA dhe prones se tyre si rezultat i levizjeve popullore qe nuk ishin akte te qeverise se Iranit.
 - Demet lidhur me proceset e deshtuara per lirimin e pengjeve.
- Pretendime per zbatimin e klauzoles detyruese per juridiksion te gjykatave Iraniane – Iranian Forum Clause.
- SHBA argumentoi qe klauzola te tilla nuk duhet te jene detyruese se gjykatat pas revolucionit jane esencialisht te ndryshme nga gjykatat para revolucionit.

Pretendime

- Shtetasit- ne te njejtin standart me shtetin.
- Shtetesia e dyfishte- testi i shteteseise dominante
- Shtetesia e personit juridik e lidhur me shtetesine e shumices se aksionereve: 50%
- Pretendime edhe nga shtetasit e SHBA qe kishin kompani jo te SHBA, por keta te fundit e kontrollonin.

Palet- Ceshtjet midis shteteve

- Shteti: Qeverite e secilit shtet ose te gjitha agjensite, entitetet, korporatat e kontrolluara nga Shtetet.
- SHBA u kujdes qe ceshtjet midis shteteve te shqyrtoheshin ne fund, me qellim qe te evitonte qe Irani do te largohej pasi te kishte zgjidhur pretendimet themelore ne lidhje me SHBA.

Tribunali Iran- SHBA: Baza ligjore

- Tribunali vendos për të gjitha çështjet duke zbatuar parimet e së drejte tregtare dhe të drejte ndërkombëtare që mund të jenë të zbatueshme në lidhje me tregtinë, kontratat.
- Përdorim i të drejte publike ndërkombëtare dhe të drejte private ndërkombëtare në varesi të situatave.

Anetaret

[Nicolas MICHEL](#) President and kryetar i dhomes 2

[Herbert KRONKE](#) Kryetar. Dhoma 3

[Bruno SIMMA](#) kryetar, Dhoma 1

[Mir Hossein ABEDIAN KALKHORAN](#)

[Rosemary BARKETT](#)

[Sir Christopher GREENWOOD](#)

[O. Thomas JOHNSON](#)

[Hamid Reza NIKBAKHT FINI](#)

[Seyed Jamal SEIFI](#)

[Hans VAN HOUTTE](#) Rregullat e Tribunalit – Neni 13(5)

[Charles BROWER](#) Rregullat e Tribunalit- Neni 13 (5)

Tribunali Iran- SHBA

- Ka perfunduar 3800 ceshtje
- Ne process ceshtjet lidhur me pretendimet e shteteve mbi demet ekonomike te shkaktuara ndaj njeri-tjetrit.
- Vendimi i fundit – 2020 per korrigjim vendimi
 - [http://www.iusct.net/General%20Documents/Correction%20to%20Partial%20Award%20No.%20604/A15\(II-A\)%20doc%202371-T-Division%20\(27%20November%202020\)%20EN.pdf](http://www.iusct.net/General%20Documents/Correction%20to%20Partial%20Award%20No.%20604/A15(II-A)%20doc%202371-T-Division%20(27%20November%202020)%20EN.pdf)
 - Dokumenta te tjere: Deklarata e Algergjerise per ZMN
<http://www.iusct.net/General%20Documents/5-TRIBUNAL%20RULES%20OF%20PROCEDURE.pdf>
 - Rregullat e Tribunalit: